

Skärgårdshavets Unesco biosfärområde

Saaristomerens Unesco biosfäärialue

I Skärgårdshavets biosfärområde finns över 120 bebodda öar och området är speciellt eftersom det är ett av de artrikaste områdena i Finland. För ett biosfärområde är balansen mellan människan och naturen viktig. När vi sorterar avfall rätt och köper lokala produkter bidrar vi till ren natur och bra service i matbutiker och på torg. På flera öar sköter man naturen på samma sätt som förr i tiden med bland annat betesdjur. Det är en av orsakerna till att Unesco utnämnde området till biosfärområde. I biosfärområdet jobbar man för ett rent hav och för att människorna ska kunna vistas här och utveckla sin närmiljö på ett hållbart sätt.

Saaristomerens biosfäärialueella on yli 120 asuttua saarta, ja alue on erityinen, sillä se on yksi Suomen runsaslajisimmista alueista. Biosfäärialueelle on tärkeää ihmisen ja luonnon välinen tasapaino. Lajitellessamme jätteitä oikein ja ostaessamme paikallisia tuotteita edistämme luonnon puhtautta ja hyvää palvelua ruokakaupoissa ja toreilla. Monella saarella luontoa hoidetaan kuten ennen vanhaan muun muassa laiduneläinten avulla. Muun muassa siksi Unesco nimitti alueen biosfäärialueeksi. Biosfäärialueella toimitaan puhtaan meren hyväksi ja sen eteen, että ihmiset voisivat oleskella alueella ja kehittää lähiympäristöään kestävällä tavalla.

Skärgårdshavets Unesco biosfärområde Saaristomeren Unesco biosfäärilue

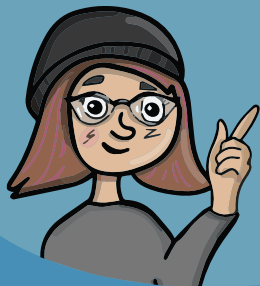
UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Visste du?

Det finns långt över 700 biosfärområden i hela världen och de täcker ungefär fem procent av jordens yta. Över 260 miljoner människor bor i ett biosfärområde. I Finland finns också ett biosfärområde i Norra Karelen.

Tiesitkö?

Koko maailmassa on pitkästi yli 700 biosfääriluetta ja ne kattavat noin viisi prosenttia maapallon pinta-alasta. Yli 260 miljoonaa ihmistä asuu biosfäärilueella. Suomessa on biosfäärilue myös Pohjois-Karjalassa.

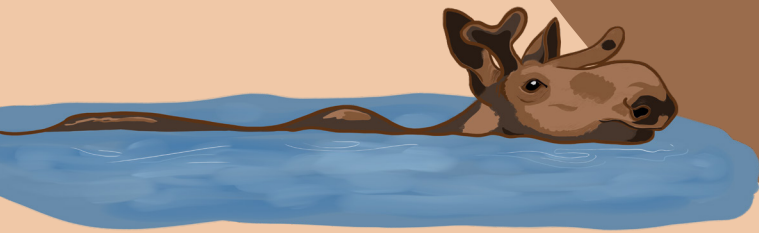
Välj en plats i naturen som får dig att tänka på hållbarhet eller som får dig att må bra. Varför valde du just den platsen?

Valitse luonnosta jokin paikka, joka saa sinut ajattelemaan kestävyyttä tai tekee sinulle hyvän olon. Miksi valitsit juuri tämän paikan?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärilue

Mångfald av djurarter

Suuri eläinlajien kirjo

I skärgården finns många olika naturtyper där många olika djurarter bor. Här finns också arter som kommit hit från andra länder; såsom vitsvanshjorten och mårddunden. De har flyttats från sin naturliga miljö av människan och kallas för främmande arter.

Flera djur dör ut då deras livsmiljö försvinner och klimatet förändras. Det betyder att vi förlorar mångfald i naturen. Naturen blir då känsligare och har svårare att anpassa sig till förändringar. Människan är beroende av naturen och för att människan ska kunna leva på jorden måste vi leva i balans med naturen.

Saaristossa on monia erilaisia luontotyyppejä, joissa asuu monia erilaisia eläinlajeja. Täällä on myös lajeja, jotka ovat tulleet tänne muista maista, kuten valkohäntäpeura ja supikoira. Ihminen on siirtänyt ne luonnollisesta ympäristöstään ja niitä kutsutaan vieraslajeiksi.

Monia eläinlajeja kuolee sukupuuttoon niiden elinympäristöjen kadotessa ja ilmaston muuttuessa. Tämä merkitsee luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä. Luonnosta tulee haavoittuvampi ja sen on vaikeampi sopeutua muutoksiin. Ihminen on riippuvainen luonnosta, ja jotta ihminen voisi elää maapallolla, meidän on elettävä tasapainossa luonnon kanssa.

Mångfald av djurarter

Suuri eläinlajien kirjo

Visste du?

Fästingen är Finlands farligaste djur. Ibland biter den sig fast i människan och kan sprida sjukdomar. Fästingen trivs på alla däggdjur och flyttar från ett ställe till ett annat tillsammans med värddjuret.

Tiesitkö?

Puutiainen on Suomen vaarallisin eläin. Joskus se kiinnittyy ihmiseen ja voi levittää tauteja. Puutiainen viihtyy kaikissa nisäkkäissä ja siirtyy paikasta toiseen isäntäeläimen mukana.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Kan du hitta tecken på att det finns små och stora djur på den här platsen? Hur många olika hittar du? Varför tror du att djuren trivs just här?

Löydätkö tästä paikasta merkkejä isoista ja pienistä eläimistä? Kuinka monta erilaista löydät? Miksi luulet eläinten viihtyvän juuri täällä?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Skräp i naturen

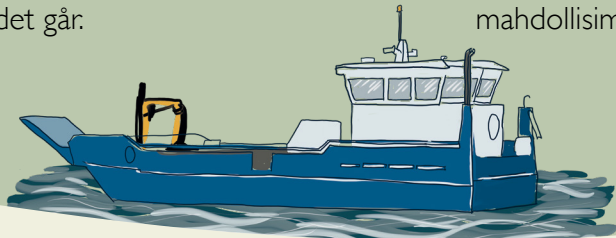
Roskat luonnossa

Innan vi började använda plast var en stor del av skräpet av naturmaterial, som bröts ner och försvann rätt snabbt. Skräp i naturen förstör naturupplevelsen och kan vara en fara för djuren i skogen. Plast finns länge kvar i naturen. Fast man inte kan se det, finns det kvar små mikroplastpartiklar som kan stanna kvar i naturen och i havet i hundratals år. Alla bör ta ansvar för sitt eget skräp. Skräpa inte ner! Enligt FN:s mål för en hållbar utveckling, Agenda 2030, ska världens länder sträva till att övergå till en cirkulär ekonomi. Cirkulär

ekonomi kan beskrivas som ett slags kretslopp. Istället för att producera, köpa och slänga saker, använder och återanvänder man allt som tillverkats så länge det går.

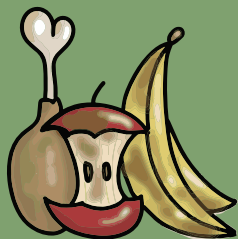

Ennen kuin aloimme käyttää muovia suuri osa roskista oli luonnonmateriaalia, joka maatui ja hävisi melko nopeasti. Luonnossa roskat pilaavat luontoelämyksen ja voivat myös olla vaaraksi metsän eläimille. Muovi säilyy luonnossa pitkään. Vaikka sitä ei näekään, muovista jää jäljelle pieniä mikromuovihiukkasia, jotka voivat säilyä luonnossa ja meressä satoja vuosia. Jokaisen tulee ottaa vastuu omista roskistaan. Älä roskaa! YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -tavoitteiden mukaan maailman maiden on pyrittävä siirtymään kiertotalouteen. Kiertotaloutta voi kuvailla eräänlaiseksi kiertokulukuksi. Sen sijaan, että tavaroita tuotetaan, ostetaan ja heitetään pois, kaikkea kerran jo valmistettua käytetään ja uudelleenkäytetään mahdollisimman pitkään.

Skräp i naturen

Roskat luonnossa

Visste du?

En plastpåse sönderdelas till mikroplast på 10-20 år, ett tuggummi bryts ned för ögat på 20–25 år. Glaset nedbrytningstid uppskattas till en miljon år. Organiskt avfall, t.ex. fruktskal, bryts ner på en månad.

Tiesitkö?

Muovipussi pilkkoutuu mikromuoviksi 10–20 vuodessa, purukumi maatuu paljaalle silmälle näkymättömäksi 20–25 vuodessa. Lasin maatumisaika on arviolta miljoona vuotta. Organinen jäte, kuten hedelmien kuoret, maatuu kuukaudessa.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Plocka upp ett föremål som du råkar ha i fickan. Diskutera tillsammans vad som händer med föremålet om du tappar det och det blir att ligga i naturen.

Jos sinulla sattuu olemaan taskussasi jokin esine, ota se esille. Keskustelkaa yhdessä, mitä esineelle tapahtuu, jos hukkaat sen ja se jää luontoon.

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Kulturlandskap Kulttuurimaisemat

Skärgårdens kulturlandskap består ofta av ängar eller betesmarker. I kulturlandskapet betar djur eller så sköter människor växterna genom att klippa dem. Kulturlandskapet kräver aktiv skötsel för att hållas fritt från tät växtlighet. Kulturlandskap är bra levnadsmiljöer för många arter och bidrar till mångfald i naturen. Hassel är en mycket vanligt förekommande art i många kulturlandskap.

Var och en som har en trädgård kan bidra till att skapa livsmiljöer för mångfald. En bra början är att anlägga en blomsteräng i ett hörn av gräsmattan.

Saariston kulttuurimaisemat muodostuvat usein niityistä tai laidunmaista. Kulttuurimaisemassa laiduntaa eläimiä tai ihmiset hoitavat kasveja leikkaamalla. Kulttuurimaisema vaatii aktiivista hoitoa, jotta se ei kasvaisi umpeen tiheästä kasvillisuudesta. Kulttuurimaisemat ovat hyviä elinympäristöjä monille lajeille ja edistävät luonnon monimuotoisuutta. Pähkinäpensasta esiintyy hyvin yleisesti useissa kulttuurimaisemissa.

Jokainen, jolla on puutarha, voi auttaa luomaan monimuotoisuutta edistäviä elinympäristöjä. Hyvä alku on perustaa kukkaniitty nurmikon reunaan.

Kulturlandskap

Kulttuurimaisemat

Visste du?

Åbolands skärgård är av Finlands statsråd klassat som speciellt unik gällande natur- och kulturmiljön. Kulturlandskapet var en av huvudorsakerna till att Skärgårdshavets nationalpark grundades 1983, och att området 1994 utnämndes till biosfärområde av Unesco.

Tiesitkö?

Valtioneuvosto on luokitellut Turunmaan saariston erityisen ainutlaatuiseksi sen luonnon- ja kulttuuriympäristön johdosta. Kulttuurimaisema oli yksi tärkeimmistä syistä Saaristomeren kansallispuiston perustamiselle vuonna 1983 ja alueen nimittämiselle Unescon biosfäärialueeksi vuonna 1994.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Föreställ dig ett kulturlandskap i skärgården. Se dig omkring i naturen på den plats du är just nu. Hittar du tre färger som påminner om kulturlandskapet du föreställde dig?

Kuvittele saariston kulttuurimaisema. Katso ympärillesi paikassa, jossa juuri tällä hetkellä olet. Löydätkö kolme väriä, jotka muistuttavat sinua kulttuurimaisemasta, jota juuri kuvittelit?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Skogen som livsmiljö

Metsä elinympäristönä

Skogen är ett äventyr! En skog består av små växter och stora träd, mossor, svampar, småkryp och större djur. Skogen erbjuder en livsmiljö med mat, skydd och bon åt många arter. Skogen erbjuder också ved, virke, bär, svampar och naturupplevelser åt människan. Det är en evig balansgång mellan olika arters livskraft och människans behov.

Skärgårdens skogar är rätt små och splittrade på flera öar, men artrika och bildar tillsammans ett pussel av olika skogstyper. Skogstyper skiljer sig från varandra genom att de har olika växtlighet och jordmån.

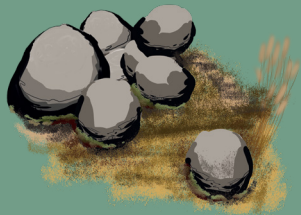
Metsä on seikkailu! Metsä koostuu pienistä kasveista ja isoista puista, sammalista, sienistä, ötököistä ja monikijöistä sekä isommista eläimistä. Metsä tarjoaa monille lajeille elinympäristön, jossa on ruokaa, suojaa ja pesäpaikkoja. Metsä tarjoaa myös polttopuuta, rakennuspuuta, marjoja, sieniä ja luontoelämyksiä ihmiselle. Tasapainoilu eri lajien elinvoiman ja ihmisen tarpeiden välillä on alituista. Saariston metsät ovat

melko pieniä ja kasvavat toisistaan erillään eri saarilla, mutta ne ovat runsaslajisia ja muodostavat yhdessä erilaisten metsätyyppien palapelin. Metsätyypit eroavat toisistaan niin, että niissä on erilaista kasvillisuutta ja erilainen maaperä.

Skogen som livsmiljö

Metsä elinympäristönä

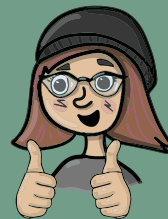
Visste du?

Visste du? För att bromsa förlusten av naturens mångfald i skogen är det viktigt att lämna kvar dött trä i alla former, i en naturlig skog är ungefär en fjärdedel av trädvolymen död ved. Många djur och svampar behöver död ved.

Tiesitkö?

Luontokadon jarruttamiseksi metsään on tärkeää jättää kuolleita puita kaikissa muodoissa. Luonnonmetsässä noin neljännes puustomäärästä on lahoppua. Monet eläimet ja sienet tarvitsevat lahoppua.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

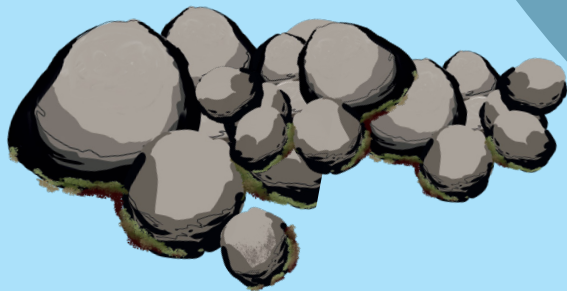
Hur många olika växtarter kan du räkna till genom att stå exakt på den plats du nu står på?

Kuinka monta eri kasvilajia pystyt laskemaan juuri siinä paikassa, jossa nyt seisot?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

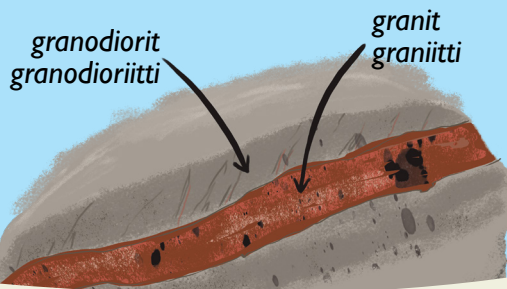

Skärgården formas Saaristo muotoutuu

Efter istiden, för cirka 11 300 år sedan, har skärgården långsamt stigit upp ur havet. Landet stiger fortfarande men i sakta takt. De flesta landformer vi ser i skärgården har skapats av istiden. Berg och klippor har både runda och branta former, som har formats av hur isen rörde sig. Finlands berggrund är 3000–1400 miljoner år gammal och hör till de äldsta, tjockaste och stabilaste i Europa. Granit är vårt lands vanligaste bergart och Finlands nationalbergart.

Noin 11 300 vuotta sitten päättyneen jääkauden jälkeen saaristo on kohonnut hitaasti merestä. Maa kohoaa edelleen, mutta hitaasti. Useimmat saariston maanmuodot ovat jääkauden synnyttämiä. Kallioissa on sekä pyöreitä että jyrkkiä muotoja, jotka ovat syntyneet jään liikkumisen myötä. Suomen kallioperä on 3 000–1 400 miljoonaa vuotta vanha ja se on Euroopan vakainta, vanhinta sekä paksuinta. Graniitti on maamme yleisin kivilaji ja Suomen kansalliskivilaji.

Skärgården formas Saaristo muotoutuu

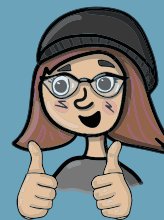
Visste du?

Den andra Salpauselkä går från Örö i Skärgårdshavet via Päijänne, nästan ända till Finlands andra biosfärområde i Norra Karelen.

Tiesitkö?

Toinen Salpauselkä kulkee Saaristomeren Öröstä Päijänteeseen kautta lähes Suomen toiselle biosfäärialueelle Pohjois-Karjalaan asti.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Ställ dig på ett berg eller en hög plats. Föreställ dig att du står på en ö med vatten omkring som det var innan landet steg högre. Var på ön föreställer du dig att man kunde ha en liten hamn att tryggt ta i land på och var kunde man ha byggt en skyddad hydda att övernatta i?

Seiso kalliolla tai korkealla paikalla. Kuvittele, että seisot veden ympäröimällä saarella, sellaisena kuin se oli ennen maan kohoamista. Missä kohtaa saarta kuvittelet, että olisi voinut olla pieni valkama, josta olisi voinut nousta turvallisesti maihin ja johon olisi voinut rakentaa suojaisan majan yöpymistä varten?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Inre balans Sisäinen tasapaino

Människans eget välmående och inre balans är en viktig del av en hållbar livsstil. Den som själv mår bra orkar också ta hand om miljön, i en balans mellan människa och natur.

En pilgrim vandrar för att söka andlighet, men också för att vårda både kropp och själ. Idag kan vi vandra genom biosfärområdet längs S:t Olofs sjöled som går från Åbo till Trondheim i Norge. Leden är uppkallad efter Olav Haraldsson som föddes i Norge omkring år 995. Efter Olavs död sades det hända märkliga underverk vid hans grav i Trondheim. Olav helgonförklarades och pilgrimer började vandra till gravplatsen.

Ihmisen oma hyvinvointi ja sisäinen tasapaino ovat tärkeä osa kestäväää elämäntapaa. Hyvinvoiva ihminen jaksaa myös pitää huolta ympäristöstä, tasapainossa ihmisen ja luonnon kanssa.

Pyhiinvaeltaja vaeltaa hengellisyyttä etsien, mutta myös hoitaakseen sekä kehoaan että sieluaan. Biosfäärialueen halki voi nykyisin vaeltaa Pyhän Olavin pyhiinvaellusreittiä, joka kulkee Turusta Norjan Trondheimiin. Reitti on nimetty Norjassa noin vuonna 995 syntyneen Olavi Haraldinpojan mukaan. Olavin kuoleman jälkeen hänen haudallaan

Trondheimin kaupungissa kerrottiin tapahtuvan eriskummallisia ihmeitä. Olavi julistettiin pyhimykseksi ja pyhiinvaeltajat alkoivat tehdä vaelluksia hautapaikalle.

Skärgården formas Saaristo muotoutuu

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Visste du?

S:t Olav (Olof den Helige) var Nordens viktigaste helgon och Olavskulten förenade de nordiska länderna under medeltiden. Omkring 500 kyrkor tillägnades Olav, speciellt i Sverige, men också i Finland (t.ex. kyrkan i Nagu) och på Åland.

Tiesitkö?

Pyhä Olavi (Olavi Pyhä) oli Pohjolan tärkein pyhimys ja Olavi-kultti yhdisti pohjoismaita keskiajalla. Olaville pyhitettiin noin 500 kirkkoa, erityisesti Ruotsissa, mutta myös Suomessa (esimerkiksi Nauvon kirkko) ja Ahvenanmaalla.

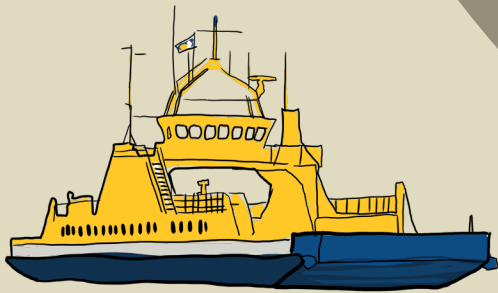
Hitta en lugn plats att stå på för dig själv. Hitta något i naturen som ser vackert ut att fästa blicken på. Ta ett djupt andetag och stå en stund och balansera på ett ben utan att flytta blicken.

Etsi rauhallinen paikka, jossa voit seistä yksin. Etsi luonnosta jotakin kaunista, johon kiinnität katseesi. Hengitä syvään ja tasapainottele hetki yhdellä jalalla siirtämättä katsettasi.

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Isolering eller sammankoppling

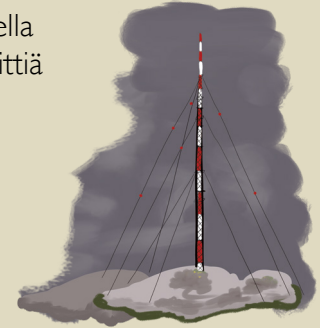
Eristyksissä vai kytköksissä

Det behövs många färjor för att både invånare och besökare i Skärgårdshavets biosfärområde ska kunna transportera sig själva, varor till butikerna och annat nödvändigt. Skärgårdsborna behöver färjorna för att ta sig till jobb, hälsovård och skola. I biosfärområdet finns 15 statliga färjrutter och 11 förbindelsbåtsrutter. De gula landsvägsfärjorna är en del av landsvägen.

Det kortaste färjpasset på 169 meter finns i Kivimo i Houtskär, medan det längsta är en 9,5 kilometers rutt från Korpo till Houtskär. Förbindelsebåtarna transporterar passagerare och varor till den yttre skärgården – den längsta rutten på 4 timmar är sträckan till Utö.

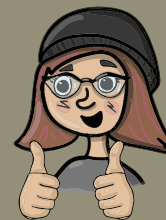
Saaristomerens biosfäärialueen asukkaiden ja matkailijoiden, kaupassa myytävän tavarain ja muun tarpeellisen tavarain kuljettamiseksi tarvitaan paljon lauttoja. Saaristolaiset tarvitsevat lauttoja päästäkseen töihin, kouluun ja asioimaan terveydenhuollossa. Biosfäärialueella on 15 valtion ylläpitämää lauttareittiä ja 11 yhteysalusreittiä. Keltaiset maantielautat ovat osa maantietä. Lyhin 169 metrin pituinen lauttaväli on Houtskarin Kivimossa ja pisin lauttaväli on 9,5 kilometrin pituinen reitti Korppoosta Houtskariin. Yhteysalukset kuljettavat matkustajia ja tavaraa ulkosaaristoon – pisin 4 tunnin reitti on matka Utöhön.

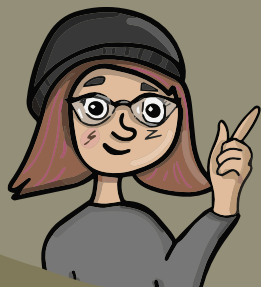
Isolering eller sammankoppling

Eristyksissä vai kytköksissä

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Visste du?

Viking Line inledde sin verksamhet år 1959 med trafik från Galtby i Korpo till Gräddö i Sverige med fartyget s/s Viking som var byggt år 1924. Fartyget tog 900 passagerare och 85 bilar.

Tiesitkö?

Viking Line aloitti toimintansa vuonna 1959 ja liikennöi Korppoon Galtbystä Ruotsin Gräddöhön vuonna 1924 rakennetulla S/S Viking -aluksella. Alukseen mahtui 900 matkustajaa ja 85 autoa.

Transportera en kotte mellan två stenar utan att röra den med händerna eller armarna. Vem kommer på det fantasifullaste sättet att transportera kotten?

Kuljeta käpy kiveltä toiselle koskematta siihen käsillä tai käsivarsilla. Kuka keksii kekseliäimmän kävyn kuljetustavan?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

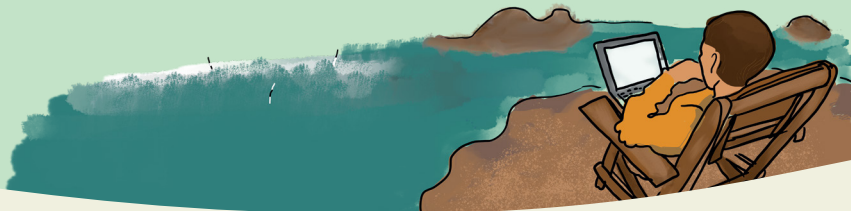

Människan i biosfärområdet

Ihminen biosfäärialueella

Under stenåldern, kring 6000 f.Kr., rörde sig de första människorna i skärgården främst för fiske och säljakt. Under vikingatiden var skärgården troligen osäker att bo i, för vikingarna reste ofta genom skärgården. De första skriftliga uppgifterna om en fast bosättning i Åboland är från 1300-talet. På 1800-talet började stadsbor bo i skärgården på sommaren, och ännu idag är skärgården populär både bland turister och sommarboare. Största delen besöker Skärgårdshavets biosfärområde på sommaren, men man får gärna besöka skärgården även andra årstider.

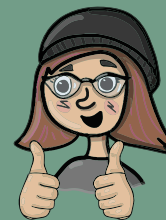
Kivikaudella, noin 6 000 eKr., ensimmäiset ihmiset liikkuiivat saaristossa lähinnä kalastamassa ja pyytämässä hylkeitä. Viikinkiaikana saaristo oli luultavasti asuinympäristönä turvaton, sillä viikingit kulkivat usein saariston halki. Ensimmäiset kirjalliset tiedot vakinaisesta asutuksesta Turunmaalla ovat peräisin 1300-luvulta. 1800-luvulla kaupunkilaiset alkoivat asua saaristossa kesäisin, ja saaristo on yhä tänä päivänä sekä matkailijoiden että kesäasukkaiden suosiossa. Suurin osa vierailijoista käy Saaristomeren biosfäärialueella kesäisin, mutta saaristossa saa mielellään käydä myös muina vuodenaikoina.

Människan i biosfärområdet

Ihminen biosfäärialueella

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Visste du?

I Skärgårdshavets biosfärområde bor cirka 3400 invånare, varav cirka 360 bor på mindre öar utan landsvägsförbindelse. Fritidsboende finns det mångdubbelt fler av och det blir allt vanligare att använda den välutrustade fritidsbostaden som ett andra hem.

Tiesitkö?

Saaristomerens biosfäärialueella asuu noin 3 400 asukasta, joista noin 360 asuu pienillä saarilla, joihin ei ole maantielauttayhteyttä. Vapaa-ajanasukkaita on moninkertainen määrä, ja hyvin varusteltujen vapaa-ajanasuntojen käyttäminen toisena kotina yleistyy koko ajan.

Kan du i närheten upptäcka ett exempel på något klokt och något oförståndigt som människan har gjort i naturen?

Löydätkö läheltäsi luonnosta jonkin järkevän ja jonkin typerän ihmisen tekemän asian?

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomerens Biosfäärialue

Skärgårdshavet Saaristomeri

I skärgården har människan alltid levt i nära relation med havet. Skärgårdshavet är en speciell plats med tanke på havets storlek, natur och historia. Havet är grunt och har brackvatten med låg salthalt. Blåstångsbältet, blåmusselreven och ålgräsängarna är tre viktiga miljöer i Skärgårdshavet. Liksom i skogarna ovanför ytan, finns det i blåstången under ytan ett myller av liv. Förutom fisk lever ett stort antal olika ryggradslösa djur såsom tånggråsuggor, tångmärlor, tångräkor, musslor och snäckor bland blåstången.

För att kunna ta hand om Skärgårdshavet behövs kunskap. Vi har två marinbiologiska forskningsstationer i biosfärområdet. Åbo Akademi har en i Skärgårdscentrum Korpoström och Åbo universitet på Själö i Nagu.

Saaristossa ihminen on aina elänyt tiiviissä yhteydessä mereen. Saaristomeri on kokonsa, luontonsa ja historiansa puolesta ainutlaatuinen paikka. Meri on matala, ja sen murtoveden suolapitoisuus on alhainen. Rakkolevävyöhyke, sinisimpukkariutat ja meriajokasniityt ovat Saaristomeren kolme tärkeää ympäristöä. Kuten metsissä merenpinnan yläpuolella, pinnan alla kasvavissa rakkolevissä kuhisee elämää. Kalojen lisäksi rakkolevien seassa elää paljon erilaisia selkärangattomia eläimiä, kuten leväsiiraja, saaristokatkoja, leväkatkarapuja, simpukoita ja kotiloita.

Saaristomeren hoitaminen vaatii tietoa. Meillä biosfäärialueella on kaksi meribiologista tutkimusasemaa. Åbo Akademiella on tutkimusasema Saaristokeskus Korpoströmissä ja Turun yliopistolla Nauvon Seilissä.

Skärgårdshavet Saaristomeri

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

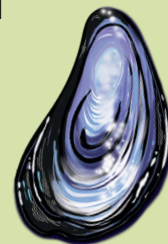
Visste du?

Vitfingrad brackvattenskrabba, ofta kallad slamkrabba (*Rhithropanopeus harrisi*), kom till Finland från Nordamerika med lastfartyg och kan därför ses som en främmande art i Östersjön. Krabban påträffades för första gången i Nådendal år 2009.

Tiesitkö?

Liejutaskurapu, jota usein kutsutaan myös mutaravuksi (*Rhithropanopeus harrisi*), tuli Suomeen rahtialusten mukana Pohjois-Amerikasta, ja sitä voidaan siksi pitää Itämerellä vieraslajina. Liejutaskurapua tavattiin ensimmäisen kerran Naantalissa vuonna 2009.

Känner du igen arten på bilden?
Det är en blåmussla. Vet du vad blåmusslan har för funktion i Skärgårdshavet?

Tunnistatko kuvan lajin? Se on sinisimpukka. Tiedätkö, mikä tehtävä sinisimpukalla on Saaristomeressä?

Blåmusslan är en viktig nyckelart i Östersjön och den filtrerar havsvatten effektivt. Sinisimpukka on Itämeren tärkeä avainlaji, joka suodattaa mervettä tehokkaasti.

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Skolor i biosfärområdet

Biosfäärialueen koulut

I Skärgårdshavets biosfärområde finns sju skolor. Skolorna i biosfärområdet är små och de flesta har sammansatta klasser. I biosfärområdet kan transportmedlet till och från skolan vara båt, färja, skoltaxi, buss, cykel eller hydrokopter. I skärgården kan skolresan vara lång och därför anpassar skolorna lektionstiderna enligt färjornas och kollektivtrafikens tidtabeller.

Skärgårdshavets biosfärområde har i många år samarbetat med både skolor och enheter inom småbarnspedagogiken. Många barn känner redan till Gäddan och gänget som lär barnen mer om skärgårdsnatur och -kultur.

Saaristomeren biosfäärialueella on seitsemän koulua. Biosfäärialueen koulut ovat pieniä, ja useimmissa niistä on yhdysluokkia. Biosfäärialueella koulumatkalla voi olla kulkuneuvona vene, lautta, koulutaksi, linja-auto, polkupyörä tai hydrokopteri. Saaristossa koulumatka voi olla pitkä ja koulut sovittavat siksi oppituntien ajat lauttojen ja joukkoliikenteen aikatauluihin.

Saaristomeren biosfäärialue on usean vuoden ajan tehnyt yhteistyötä sekä koulujen että varhaiskasvatussyksiköiden kanssa. Monet lapset tuntevat jo Kalakamut, jotka opettavat lapsille lisää saariston luonnosta ja kulttuurista.

Tiesitkö? Utön kansakoulu, joka oli silloisen Korppoon kunnan ensimmäinen kansakoulu, aloitti toimintansa vuonna 1884. Syynä oli se, että luotsilaitoksessa alettiin 1800-luvun lopulla edellyttää tulevilta luotseilta luku- ja kirjoitustaitoa.

Skolor i biosfärområdet

Biosfäärialueen koulut

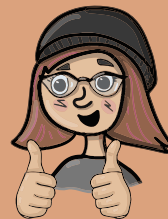
Visste du?

Utö folkskola startade 1884, som den första folkskolan i dåvarande Korpo kommun. Orsaken var att man inom lotsverket i slutet av 1800-talet började förutsätta läs- och skrivkunnighet av blivande lotsar.

Tiesitkö?

Utön kansakoulu, joka oli silloisen Korppoon kunnan ensimmäinen kansakoulu, aloitti toimintansa vuonna 1884. Syynä oli se, että luotsilaitoksessa alettiin 1800-luvun lopulla edellyttää tulevilta luotseilta luku- ja kirjoitustaitoa.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Välj ut 5–10 naturföremål och lägg dem på marken, t.ex. en kotte, en sten osv. Spela Kimspel så här: alla blundar medan en av er plockar bort ett föremål. De andra får öppna ögonen och ska komma på vilket föremål som är borta.

Valitse luonnosta 5–10 esinettä, esimerkiksi käpy, kivi jne., ja aseta ne maahan. Pelatkaa Kim-peliä näin: kaikki pitävät silmät kiinni samalla kun yksi teistä poistaa yhden esineistä. Muut saavat avata silmänsä ja yrittää keksiä, mikä esineistä puuttuu.

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

Skärgårdens närmat smakar mera Saariston lähiruoka on maukkaampaa

I skärgården odlas t.ex. potatis, äppel och tomater. Årets första finska nypotatis kommer ofta från skärgården. Från skärgården kommer också lamm- och nötkött. Djuren får beta fritt på öarna i Skärgårdshavets biosfärområde från juni till oktober. Detta ger köttet mer smak och köttet kallas för naturbeteskött. När ängar och hagmarker betas gynnas också mångfalden av växtarter eftersom många arter trivs just på betesmarker. Det finns risk för att många gamla betesmarker växer igen eftersom de inte längre används för bete. Områden som människan och människans betesdjur sköter för att gynna mångfalden kallas vårdbiotoper.

Saaristossa viljellään esimerkiksi perunaa, omenaa ja tomaattia. Vuoden ensimmäiset uudet perunat tulevat usein saaristosta. Saaristosta tulee myös lampaan- ja naudanlihaa. Eläimet saavat laiduntaa Saaristomeren biosfäärialueen saarilla vapaasti kesäkuusta lokakuuhun. Tämä tuo lihaan lisää makua, ja lihaa kutsutaan luonnonlaidunlihaksi. Niittyjen ja hakamaiden laiduntaminen hyödyttää myös kasvilajien monimuotoisuutta, koska monet lajit viihtyvät juuri laidunmailla. Vanhat laidunmaat uhkaavat kasvaa umpeen, koska niitä ei enää käytetä laiduntamiseen. Alueita, joita ihminen ja ihmisen laiduneläimet hoitavat monimuotoisuuden edistämiseksi, kutsutaan perinnebiotoopeiksi.

Skärgårdens närmat smakar mera Saariston lähiruoka on maukkaampaa

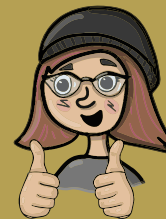
Visste du?

Nästan varje gård har sina egna äppelträd i skärgården, men det finns också stora kommersiella äppelodlingar. Finlands största ekologiska äppelodling finns i Attu i Pargas.

Tiesitkö?

Lähes jokaisella tilalla on saaristossa omat omenapuunsa, mutta saaristossa on myös suuria kaupallisia omenaviljelmiä. Suomen suurin luomuumenaviljelmä sijaitsee Paraisten Atussa.

UPPGIFT

TEHTÄVÄ

Använd naturmaterial till att bygga något som ser ut som en vacker matportion. Använd en sten eller stubbe som underlag.

Kokoa luonnonmateriaaleista kauniilta ruoka-annokselta näyttävä asetelma. Käytä alustana kiveä tai kantoa.

Skärgårdshavets Biosfärområde
Saaristomeren Biosfäärialue

